СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. — Мт. Кармель, Па. Четвергъ 29-го Марця 1900. — Число 12.

КАЛЕНДАРЬ.

Марець.

29	Ч.	Савинъ и Александеръ
30	П.	Алексій человѣкъ Божій
31	С.	Субота усопшихъ
1	Н.	**4. Поста.** Хрусантъ и Дарій м
2	П.	Савва преп.
3	В.	Яковъ исповѣдникъ
4	С.	Василій и Исаакій (поклоны)

ЗМѢСТЪ.

Увага.

Хотячѝ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касієра:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Въ першôй половинѣ марця б. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючѝ новѝ члены:

Buffalo, N. Y.

Число въ гол. книзѣ:

1. Ґузій Андрей 736

McKees Rocks, Pa.

2. Шинай Иванъ 1838
3. Шувакъ Іоанъ 1839
4. Каньчуга Николай 1839
5. Шляхта Михаилъ 1840

Waterbury, Conn.

6. Барна Иванъ 122

Southwest, Pa.

7. Прибитенъ Мартинъ 1298
8. Ротко Микола 1358
9. Подолякъ Порфирій 1359

St. Louis, Mo.

10. Щепанъ Леонъ 1840
11. Кимакъ Петро 1841
12. Болещакъ Василь 1841

McAdoo, Pa.

13. Ґула Петро 308
14. Нестеръ Петро 665

Simpson, Pa.

15. Ґарбера Андрей 1842
16. Ґоґоцъ Кирило 1842
17. Руснякъ Василь 1843
18. Тарасъ Панько 1843

Eleanor, Pa.

19. Дичко Романъ 115

Rhone, Pa.

20. Сторожко Гимко 1256

Pittsburg, Pa.

21. Пронько Михаилъ 454
22. Баль Семенъ 1844
23. Шорекъ Осифъ 1844
24. Тимцѣвъ Іоанъ 1845
25. Пейко Андрей 1845
26. Килярь Олекса 1846
27. Канторъ Дмитро II. 1846
28. Щерба Петро II. 1847
29. Дзюрій Іоанъ 1847
30. Бобакъ Андрей 1848
31. Кієвскій Іоанъ 1848
32. Голизна Кирило 1849
33. Горощакъ Григорій 1849
34. „ Юґаска 1850
35. Бакановска Марія 1850

Whitney, Pa.

36. Пожиякъ Дмитро 1851

Shenandoah, Pa.

37. Худиния Лука 236
38. Кеблецъ Анна 1851

Ант. Бончевскій
секретарь

Приступайте до „Союза!“

Упадокъ релігіи.

Хто уважно дивить ся на жите нашихъ людей въ Америцѣ, не може не замѣтити сего, що нашѣ люде въ тôмъ краю за скоро старѣють ся, якъ старѣють ся ростины, що выставлені довшій часъ на холодъ, або посуху. Жите въ Америцѣ не служить нашимъ людямъ. Я певный, що коли бы не було въ сѣй сторонѣ такого доброго заробку, анѣ одного зъ нашихъ тутъ бы не було. Америка — се край прудкихъ мыслей, прудкихъ дѣлъ, и мôцныхъ нервôвъ. Если хто хоче прожити вѣкъ свôй на тôй »вôльнôй« земли, мусить напружувати кôлько стане ему силы. Тутъ лежачого хлѣба нема, а если есть хлѣбъ, то дѣйсно заробкованый въ потѣ чола. Борба о своє истноване стала тутъ правомъ. Тутъ каждый мусить боротись такъ, що неразъ выдаесь, що за тою борбою о себе нема нѣчого на свѣтѣ, нѣ религіи, нѣ штуки, нѣ науки, нѣ літературы. Жите выдаесь пустымъ тогды, коли оно чимсь высшимъ закрасить ся, а навѣть непотрѣбнымъ, немовь бы слова євангелія: »шукайте перше царства божого, були пустымъ звукомъ, прогудѣвшимъ давно тай марно. Капіталізмъ своимъ ниномани обхопивъ усе, а душа не мае нѣчого. Надармо силуесь вырватись зъ глубины пропасти, на дармо кидаесь, хотячи бъ гору злетѣти, єи порывы то тôлько даремный зъусиля зраненои птицѣ.

Я не розумѣю, чому такъ мало даесь уваги зъ стороны нашимъ интеліґентныхъ людей сему пытаню. Если хто порушуе пытане религіи въ часописи, порушуе его зверха, интересуючись бôльше тымъ, якій мають бути вôдношенія »духовниковъ до вѣрниковъ«, до кого мае належати право заряду церквою, або стараесь выхваловати свою »тверду« вѣру, котра почавши вôдъ апостоловъ незмѣнно мовь передаесь ихъ наслѣдникамъ, якъ се роблять нашѣ »люде православні«.

Душа остае не доткнена, все та сама груба, розсѣяна, а навѣть гôрша, бôльше не релігійна. Возьмѣмъ примѣръ: лѣто. Чудовый ранокъ. Мужикъ вставъ зô сну зъ пахучого сѣна, омывъ ся чистою водою зъ криницѣ. Надъ нимъ синє небо. Вôнъ молить ся. Вôдтакъ иде до роботы, часто спѣвомъ єи перерываючи. Се образъ зъ старого краю. Якій образъ зъ Америки, той богатои, якъ молодиця щасливои? Лѣто. Темна, тѣсна хата, переповнена бурдингерами и бурдингерками. Все схоплося на голосъ дзвона якось тамъ церкви, що въ одномъ часѣ все будить всѣхъ робôтниковъ до роботы, вмываесь скоро водою, що иде зъ руръ и щось (нѣбы молитву) шепче механічно, скоро, одѣнъ другому перебиваючи. Потомъ все пе каву, за котру бордингеры платять 25 цнт. мѣсячно. По спѣданю все спѣшить до роботы, нѣ дивлячись на около себе, нѣ видячи навѣть того, якъ жіє другій люде. Друге порôвнане: У краю господарь зъ челядею ишли въ недѣлѣ и свята до церкви, тутъ же тôлько въ недѣлѣ (и то не всѣ) могуть ходити. Богато, дуже богато тогды робить, або не въ салюнахъ або въ »бедъ-румахъ«, въ котрыхъ чистого воздуха нѣколи нема. Стосунки, въ якихъ знайшли ся нашѣ люде въ Америцѣ, вôдтягнули ихъ вôдъ способу житя, якимъ жили въ »краю«, и тому не дивно, що нашѣ люде вôдучивши ся вôдъ всего того, що перше любили, часомъ не пôзнають себе зовсѣмъ. Въ Америцѣ остали безъ землѣ и въ великôй части безъ церкви. Тымъ самымъ уже ихъ погляды на жите и на релігію перемѣнили ся, якъ кождый о тôмъ може переконати ся дивлячись уважно на спосôбъ ихъ думокъ и занятя. Але змѣна ся не була-бъ такъ великою, коли бъ не гôркій досвѣдъ, якій ихъ стрѣтивъ въ Америцѣ: довга праця, бракъ вôдповѣдныхъ забавъ, сваволя замѣсть вôльности, розрывъ родинный, бракъ заробку, ошуканьства и здирства своихъ и чужихъ, жите на чужинѣ и т. д. А коли до того додамо розбудженый умъ, котрый, видячи рожнѝ религіи, здавалось ему, зрозумѣвъ, що его вѣра не есть така правдива, якъ вôнъ собѣ перше думавъ, то пôймемо легко, чому декотрѝ выреклись ся религіи, а многѝ на иншѝ религіи поприставали.

Однымъ словомъ, люде вôдôрвали ся вôдъ кореня и якъ пень пôдтятый зô споду, починае завмирати, не маючи чимъ насытити свои голоднѝ комôрки, такъ и нашъ народъ пущеный на чужинѣ безъ своеи власнои землѣ, и зъ религією нимъ самымъ потоптаною, починае губитись, а тымъ самымъ зъ кождымъ днемъ умирати. Праця може дати чоловѣкови задоволене и силу, але не все и всюды. Чоловѣкъ, котрый ставъ выгнанцемъ на чужôй земли и котрый все мыслею вертае до своеи родины, зъ котрою вôнъ дѣливъ свое щасте, задоволеня у своѣй душѣ не може знайти тымъ бôльше, що вôнъ въ душѣ своѣй розбитый и розсѣяный.

Чи такій станъ добрый, натуральный? Чи не веде вôнъ нашъ народъ до цѣлковитого упадку въ Америцѣ? Цѣлкомъ певно, бо исторія показуе, що кождый народъ, що бувъ примушуваный свои наглубшѝ почутя забувати, клонивъ ся поволи до упадку.

Рускій народъ въ старôмъ краю мае два головнѝ почутя: почуте до землѣ (на тежь вôнъ и рôльникъ) и почуте релігійне. Въ Америцѣ не мае анѣ одного анѣ другого. Чимъ же буде истновати? Шапами? Майнами? Своими бедъ-румами? Такъ, якъ бы вôнъ не мавъ душѣ! Такъ, якъ бы вôнъ марно хотѣвъ зôйти зô свѣта, зôставляючи въ Америцѣ по собѣ славу дикого Гуна и Унґара! Та я думаю, що вôнъ ще мае своихъ сынôвъ, котрѝ будуть старатись ему назадъ привернути душу, котра хочь не буде вже мужича, всежь буде людска и до людскихъ подôбна. Кобъ тôлько скоро, бо если буде ся чекати, самѝ условины, въ якихъ нашъ народъ жіе, его зъѣдять, и знищать, и передъ часомъ положать до гробу.

Павло Тимкевичь.

Вѣсти зъ Америки.

Лишь правда.

Въ ч. 6. часописи »Свѣтъ« появилось письмо православного священника зъ Пітсбурга, Іоана Недзѣльницкого, котре кинуло темне свѣтло на мôй характеръ. Длятого и лишь длятого, а не зъ-за полеміки, мушу вôдповѣсти.

Каже о. Недзѣльницкій, що се неправда, що противъ »питсбурской русиньско-папиштатской церкви рыли цареславнѝ«. Если такъ, то я пригадаю:

Се було, здаєсь, 1897 р., коли протоерей Товтъ бувъ одного разу въ Буфальо и голосивъ мѣжь мѣсцевыми Русинами, що я заслабъ на сухоты и выѣхавъ до старого краю, а цѣла руска громада пітсбурска перейшла на православіє. За то удостоивъ ся протоєрей рѣзкои вôдповѣди въ »Свободѣ«, написанои п. Иваномъ Бурштиномъ зъ Буфальо.

Въ двохъ чи трехъ числахъ »Свѣта« були знову помѣщенѝ пустѝ замѣтки, що пітсбурска громада переходить на православіє, а о. Стефановичь, уніятскій священникъ, видячи, що нема що робити, ѣде до краю.

Чи такѝ фалшивѝ, ложнѝ вѣсти не змѣрялѝ до того, щобы захитати слабосильныхъ довѣріє до нашои церкви, выкликати зневѣру мѣжь членами єѣ и взагалѣ шкодити єи розвоєви? Чи-жь се не рыте противъ церкви о. благочинный? А вы кажете, що неправдою есть то, о чôмъ знають всѣ люде

(Продовжене на другôй сторонѣ).

ЛЮБКА.

Гі де Мопасана.

Переклавъ
Стефанъ Макарь.

Я любивъ єи шалено! Въ чѣмъ причина любови? Чудно се: не бачити въ свѣтѣ нѣчого бôльше, тôлько одно єство, не мати въ головѣ нѣчого бôльше тôлько одну гадку, въ серци одно бажане, а на устахъ тôлько одно имя: имя, що трыскае безнастанно зъ глубины душѣ, мôвь вода зъ жерела, що пôдходить до устъ, вымовляе ся, повтаряесь та шепочесь безъ упину, наче молитву. Не буду розказувати вамъ нашои исторіи. Любовь мае єи однѣсеньку, все ту саму. Я стрѣтивъ єи та й полюбивъ. Се все. Я живъ цѣлый рокъ єѣ любощами, въ єѣ обôймахъ, єѣ нѣжностями, єѣ поглядомъ, єѣ одежою, єѣ мовою, оточеный, звязаный, та полоненый усѣмъ, що вôдъ неи походило, такъ, що я не знавъ, чи робить ся день, чи нôчь, чи я мертвый, чи живый, чи находжусь на сѣмъ, чи на тôмъ свѣтѣ.

Ось она й умерла. Якъ? Не знаю — зовсѣмъ не знаю.

Одного вечера вернула домôвъ перемокла, рано вже кашляла, кашляла зъ тыждень, вкôнци лягла. Якъ оно було дальше? Не знаю.

Лѣкарѣ приходили, записували, вôдходили. Принесли лѣки, сидѣлка зготовляла для неи напôй. Руки мала горячѝ, чоло палюче, та вохке, а зôръ блискучій та сумный. Я до неи говоривъ, она менѣ вôдповѣдала. О чѣмъ мы обое балакали? Не знаю вже. Все призабувъ — все, все! Она вмерла. Дуже добре пригадую собѣ легке єѣ зôтхнене, зôтхнене легесеньке, слабоньке, та вже послѣдне. Сидѣлка сказала: »Ага теперь вже знаю, знаю!« Я не знавъ бôльше нѣчого, нѣчогôсенько. Я бачивъ попа, що проголосивъ се слово: »Ваша коханка«. Здавалось менѣ, що вôнъ собѣ глузуе зъ мене. По єи смерти нѣхто не мавъ права о тôмъ знати. Я его пагнавъ. Прійшовъ другій, миленькій, та добрый. Я плакавъ, коли згадовавъ менѣ про неи.

Въ справѣ похоронôвъ дораджували менѣ на тысячнѝ лады. Я нѣчого не знаю. Пригадую собѣ лишень домовину, та стукôтъ, що походивъ вôдъ ударôвъ молота, коли тамъ єи клали. Охъ! мôй Боже!

Єи похоронили! Похоронили! Єи, у тôй ямѣ! Кôлько тамъ було людей, пріятельокъ. Я освободивъ ся. Утѣкъ. Довго блукавъ по улицяхъ. Опôсля вернувъ домôвъ. Другого дня выѣхавъ я въ подорожь.

Вчора вернувъ я назадъ до Парижа. Коли я оглянувъ мою комнату, нашу комнату, наше лôжко, нашѣ знаряды, цѣле помешкане, де лишило ся все такъ по єѣ смерти, якъ було за єѣ житя, оволодѣвъ мною такъ великій жаль, що хотѣвъ вôдчинити вôкно, и кинутись на улицю. Годѣ було лишитись довше серед тыхъ знарядôвъ, серед мурôвъ, що єи окружали та хоронили, що мусѣли мѣстити въ своихъ незамѣтныхъ щелинахъ тысячѣ атомôвъ зъ єѣ тѣла та вôддыху, я схопивъ капелюхъ, щобъ освободитись. Наближаючись до дверей, переходивъ я въ передсѣнкахъ по при велике зеркало. Въ нѣмъ оглядала она себе щоденно при выходѣ, вôдъ стôпъ до головы, щобы переконати ся, чи одежа лежить хорошо, доладно та безъ похибокъ й то вôдъ шнурованыхъ черевикôвъ, ажь до вычесаного волося.

Я задержавъ ся вôдъ разу передъ зеркаломъ, що тôлько разôвъ єи вôдбивало. Такъ часто, такъ часто; оно доконче мусѣло задержати єѣ образъ.

Я пристанувъ дрожачи, встромивъ въ шкло очи, въ шкло гладке, бездонне, пусте, що мѣстило въ собѣ єи цѣлу, мовъ отъ ту мене, мôй пристрастный взôръ.

Здавало ся менѣ, що я любивъ се зеркало, — доторкнувъ ся — було зимне! О! вспомины! вспомины! зеркало повне болю, зеркало паляче, живе, страшне, скôлько менѣ горя нанесло! Щасливѝ люде, котрыхъ серце, мовь се зеркало, де перебѣгають и зникають образы, забувае все, що въ нѣмъ було, що коли лучилось, все, що своими чувствами и любовію оглядало та подивляло!

Страшно терплю!

Я выйшовъ оголомшеный, та безъ свѣдомости й волѣ — поплѣвсь на цвинтарь. Тамъ вôднайшовъ єѣ могилу, зовсѣмъ просту, мармуровый хрестъ зъ симъ написомъ: »Она любила, була люблена й умерла«.

Она тамъ, тамъ глубоко гніє! О недоленько моя! Я похнюпивъ голову й хлипавъ.

Я тамъ стоявъ довго, довго. Ажь запримѣтивъ, що надôйшовъ вечѣръ. Тодѣ оволодѣла мною якась чудна та шалена жадоба, жадоба очайдушного коханка. Я хотѣвъ лишити ся при нѣй цѣлу нôчь, послѣдню нôчь, щобъ плакати на єѣ могилѣ. Але мене тутъ побачуть, проженуть. Що-жь вдѣяти? Треба вхопитись пôдступу. Я пôдвѣвъ ся, та ставъ блудити по сѣй краинѣ духôвъ. Усе йшовъ, та йшовъ. Малесенько ту мѣсця въ порôвнаню до сего, де живе ся! А однакъ о скôлько бôльше мертвыхъ, якъ живыхъ. Треба намъ высокихъ домôвъ, улиць, богато мѣсця для чотырохъ поколѣнь, що оглядають въ тôмъ самôмъ часѣ день, — пють воду зъ жерелъ, вино зь винниць та ѣдять хлѣбъ зъ пôль.

А для всѣхъ поколѣнь умершихъ, для всѣхъ клясъ суспôльности ажь до насъ, майже нѣчого не треба, одно поле, — майже нѣчого! Земля ихъ пріймае, забуте змазуе, — по васъ вже!

На кôнци замешкалого цвинтара, запримѣтивъ я опущеный вже цвинтарь; тамъ де старѝ трупы мѣшали ся зъ землею, де хресты самѝ гнили, а де положать завтра послѣдныхъ прибувшихъ. Огородъ се сумный та величавый, живленый тѣломъ людскимъ, переповненый бувъ буйными рожами, здоровыми и чорными кипарисами.

Я тамъ бувъ однѣсенькій, якъ палець. Притуленый до зеленого дерева, сховавсь цѣлый мѣжь грубѝ, та понурѝ гиля.

Я ждавъ та причепивъ ся до иня, мовь корабельникъ до берега, що зъ розбитого корабля свое жите спасае.

Надôйшла чорна, темна нôчь, ажь тодѣ лишивъ я мою криѣвку, ставъ йти легко, повôльною, тяжкою ходою по тôй земли повнôй умершихъ.

Я блудивъ довго, предовго. А єи не запримѣтивъ. Йшовъ зъ розпростертыми руками та розплющеными очима, не знаходячи єи, а по дорозѣ товкъ объ могилы руками, ногами, колѣнами,

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна $2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны першои).

и вы сами, бо читалисьте и »Свободу« и »Свѣтъ«. Правда, я помыливъ ся. Пишучи мою заяву, я повиненъ бувъ написати: не корѣнно-православнй, але цареславнй хахлы рыли противъ пітсбурской громады.

Дальше робить менѣ о. Недзѣльницкій закидъ, що я »много--много разôвъ ходивъ по хатахъ его православныхъ вѣрникôвъ въ Алеґенѣ, ругавъ и рывъ противъ православнои церкви«. Если менѣ о. Недзѣльницкій докаже, що я бувъ коли въ хатѣ якого православного, о котрôмъ я знавъ, що вôнъ православный въ Алеґенѣ и »ругавъ« православну церковь, то обовязуюсь зложити за кару, що я мôгъ бути такій дуракъ, $50 на нову православну церковь, котра мае будуватись коло Shenley парку въ Пітсбургу. Если але о. благочинный не докаже того, то мае зложити за кару, що не слушно нарушае мôй характеръ, $100 на фондъ школьнои рускои молодежи въ Америцѣ. Чи згода? Коли не докаже — бо не може — и не заплатить тои сумы на шкôльный фондъ, то... ну, не вартъ бути патріярхомъ на цѣлу Америку.

Я переконаный, що чоловѣкъ мае бути свобôдный въ вызнаваню своеи вѣры, нехай вѣрить собѣ въ то, що пôдходить его думкамъ и переконанямъ. Лишь свобôдна вѣра есть правдива вѣра, бо щира; а примушена вѣра, не есть вѣра, лишь фарисейство, лицемѣрство. На пôдставѣ того, я не мôгъ брати ся до такого глупого дѣла, якъ переконувати, »ругати и рыти противъ православнои церкви«. Впрочѣмъ чи о. Недзѣльницкій думае, що цѣле мѣсто зъ 125,000 мешканцями есть православне и мусить належати до его парохіи? Если до нашои церкви приходять Русины зъ Алеґенѣ до хресту, шлюбу, сповѣди, то они не суть православными и моимъ обовязкомъ зайти до нихъ кождого часу въ потребахъ церкви.

Пише дальше о. Недзѣльницкій, що вôнъ »мôгъ зробити богато пакости о. Стефановичу и его (?) церквѣ, але того не зробивъ«. Дуже зле, що мôгъ, а не зробивъ,— звычайно такъ говорять тй, що ничь не можуть зробити. Если-бъ я бувъ на мѣсци Побѣдоносцева, то сейчасъ вôдкликавъ-бымъ о. благочинного до Россіи, бо за мало подвизае ся.

На прочй замѣтки въ загаданôй дописи нема що вôдповѣдати, зазначу лишь, що о. благочинный допускаесь богато неконсеквенцій въ своей дописи. Прецѣнь «православный священникъ г. Питсбурга Іоанъ Недзѣльницкій« бувъ разъ въ пітсбурскôй »русиньско-папиптатскôй« церквѣ въ навечеріе Богоявленія, видѣвъ церковь, що збудована въ досыть удачнôмъ всходнôмъ стилю, а выходячи зъ неѣ выразивъ ся бувъ межи людьми, що мають красну руску церковь, а не на польскій ладъ пороблену, якъ наговорили ему люде, а таки называе ту церковь »косцелъ«. Не любопытнолали? Опôсля сумнѣвае ся о довѣрю пітсбурскои громады до мене, если громада роздѣлила ся, а помимо того признае »честь и похвалу за щиру працю на пользу пітсбурскои громады«. Та якъ то, куме?...

Уніятскій священникъ
г. Савтъ-Сайдъ
М. Стефановичъ.

Зъ Northampton, Pa.

Хотяй и якъ москвофилы аґітують и зô своимъ батюшкою увивають ся помѣжъ людей переводячи ихъ на православіе, однакъ мимо того наша праця поступае въ передъ. Церкву въ Нортгамптонъ, Па. зачали ставити вôдъ 12. марта б. р., а до кôнця мая б. р. мае бути укôнчена. Початокъ, котрый е въ каждôмъ дѣлѣ найтруднѣйщій, уже зробленый, треба лише доброи волѣ и порозумѣня мѣжъ народомъ, а Господь Богъ намъ допоможе допровадити начате дѣло до кôнця. Най жертвуе кождый щирый Русинъ по змозѣ на дôмъ божій, бо се святый обовязокъ, а зъ узбираныхъ лептъ зробить ся поважна сумка, що будемо могли выплатити нашу церкву, бо-жь руского народу тутъ есть много. Тогды покажемо ворогамъ нашои народности и вѣры, що и безъ ласки россійскои зможемо »побудовати храмъ божій.

Окрôмъ братства Успенія Пресв. Богородицѣ, котре заходить ся около поставленя церкви, засновалось сими днями друге руске братство пôдъ покровомъ св. Матея въ Cementon, Pa. На першій мітинґъ явило ся 19 членôвъ. Братство тое приступило до организаціи »Римо и греко католицка еднота.«*) Оно мае на цѣли допомагати нашому братству при поставленю церкви.

Если вже буде церква укôнчена, то въ Бозѣ надѣя, що всѣ »заблуждшіи овечки« навернуть ся до свого стада, а при »цареславіи« лишать ся тôлько ропушки, що ховають ся комахами, котрй зовуть ся »карбованй рублики«.

В. Гришко.

*) Дуже сумно, що руске братство приступае до чужои организаціи, наколи есть „Р. Н. Союзъ“. — Пр. Ред.

Вѣсти зъ Канады.

Послѣдными часами наспѣло до насъ чимало листôвъ зъ рускихъ кольоній въ Канадѣ а тому, що порушенй у нихъ справы можуть цѣкавити и ширшій загалъ, то-жь подаемо де-що зъ грубша.

Една.

Церковна громада въ Еднѣ вôдписала, що нѣчо не пôшле священникови на дорогу, хиба бы вôнъ приѣхавъ тамъ на сталый побутъ. Чуднй тамъ мусять бути порядки въ тôй громадѣ, бо майже кожде письмо вôдъ церковного комітету писане иншою рукою. Пôдпису комітету нема нѣколи, значить ся, приходять письма анонімнй. Зъ такихъ письмъ не можна бути мудрымъ, бо и не знати зъ кимъ властиво переписуватись. Минувшого мѣсяця приключилось намъ навѣть таке, що мы вôдписали на листъ одного зъ Русинôвъ, однакъ листъ звернено назадъ, бо въ тôй кольоніи навѣть нема чоловѣка зъ пôдобнымъ назвискомъ.

Вінніпеґъ.

Зъ тои кольоніи доносять намъ про розличного рода неприятности о. Поливки зъ латиньскимъ духовенствомъ а головно польскимъ попомъ Кулявымъ. Передъ о. Поливкою замкнено костелъ то знову выганяли его вôдправляти Богослужене до пивницѣ.

По тôмъ усѣмъ рускй люде повиннй схаменутись и не давати грошей на костелы своихъ ворогôвъ. А вже певно, що тй приносять ганьбу рускому имени, що опять лѣзуть цѣлувати руки своихъ ворогôвъ и платять на ново податокъ чужимъ, якъ се робили и другй передъ приѣздомъ о. Поливки. Всѣ платять на той костелъ и Поляки и Нѣмцѣ, Чехи и Русины и кожда зъ тыхъ народностей тѣшить ся, що то еи костелъ, а оно не правда, а вже певно неускій. Тамъ на тôмъ костелѣ суть выписанй такй буквы О. М. І. Значѣне тыхъ буквъ пояснявъ о. Поливка не одному. О. М. І суть початковй буквы такихъ латиньскихъ слôвъ: »Oblatorum Mariae Immaculatae«, а се е монастырь французкій. Тамъ Французы выховують хлопцѣвъ и тыхъ учать на священникôвъ. Тамъ не такъ якъ въ краю, що священникъ мусить кôнчити высокй школы, а ту отъ абы умѣвъ вôдправляти Службу Божу тай зъ тымъ выправляють на місію.

Отже той монастырь Французы будують для себе а нѣхто не знае, кôлько що коштуе, лишь кажуть платити и хапають вôдъ кождого, кôлько можуть. Що недѣля не почуешь въ костелѣ нѣчого, лишь: »Dawajcie na kościół!« Тыхъ, що не мали охоты заплатити, выкидали зъ костела — за лавку треба окремо платити. Если тамъ не стане попомъ Кулявого то зôстане нимъ Французъ або Айришь, а найбôльше Нѣмець. О. Поливка задавъ собѣ труду, щобы выдерти Русинôвъ вôдъ сего податку, а щобы они самй для себе збирали центы и постарались о свою власну церковь, бо-жь латиньскій обрядъ се для нихъ египетска нôчь. О. Поливка выѣхавъ зъ Вінніпеґу, бо латиньскій епископъ заборонивъ ему будову рускои церкви и купна лотôвъ и сказавъ ему, що самъ епископъ мусить выбрати мѣсце пôдъ церковь и потвердити плянъ церкви, хочь бѣдака ще въ своимъ житю не бачивъ, якъ выглядае руска церковь. О. Поливка не хотѣвъ пôддати ся въ неволю чужимъ и запродати рускихъ людей зъ ихъ громадскимъ маеткомъ, поки що мусѣвъ уступити не маючи на стôлько матеріяльныхъ средствъ до нерôвнои борбы.

Звѣстна также въ Вінніпеґу шалена аґітація »кулявыхъ братôвъ« противъ рускои церкви. Хочь въ очи говорило ся инакше, але по-за очи знову що иншого. Оденъ братчикъ, що е близько тыхъ »кулявыхъ«, зрадивъ ихъ, кажучи разъ, що они писали до архіепископа въ справѣ рускои церкви, а той мавъ запевнити, що не позволить на будову рускои церкви, ажь польскій костелъ буде выплаченый. Отъ де мають йти рускй грошѣ! А ты, Русине, плати, щобы потому тебе выгнали зъ него!

То-жь вôдзываемось до васъ, Русины, въ Вінніпеґъ: Чому упадасте на духу? Чому не складаете грошей та не заходитесь коло будовы власнои церкви? Адже-жь лоты вже маете! Чи хочете и ту, на вôльнôй земли, лѣзти въ ярмо, въ якôмъ ходили въ старôмъ краю?.. Держѣть ся всѣ едности, а не забувайте, що рускй священники не злякають ся жадныхъ кулявыхъ, анѣ тыхъ выжпихъ рыбъ и смѣло станутъ противъ нихъ въ оборонѣ Русинôвъ хочь бы се стягнуло на нихъ пекольнй громы. Они можуть собѣ верещати и выступати противъ насъ, а мы сказавши имъ »зась тобѣ вôдъ мого обôйстя«, станемо робити свое такъ якъ бы мы не чули ихъ гавканя.

Давфинъ.

Зъ вôдтамъ доносять намъ, що оденъ Русинъ зъ Вінніпеґъ научае тамошныхъ людей, щобы не вѣрили въ Бога, бо и вôнъ не вѣрить. Намъ не хоче ся вѣрити, щобы старшій чоловѣкъ, а ще до того зъ сякимъ такимъ образованемъ, пускавъ ся на таку штубацку аґітацію. Щось подôбного лицювало бы ще 15-лѣтному молодикови, що лизнувъ де-що зъ якои книжки, але старшій чоловѣкъ нѣколи не стане просвѣщати людей, зачинаючи говорити людямъ, що нема Бога. Аджежь лучше бы можь прислужитись свому народови, коли бы старало ся, щобъ тй люденьковс дôставали добрй фармы, щобъ ихъ агенты не здирали, та щобъ мали школу и т. и. Та-жъ не оденъ тамъ не вмѣе нѣ читати нѣ писати, немае понятя о свѣтѣ божôмъ, а его зачинають просвѣщати зъ того, що нема Бога. Треба знати, що сегодня высмѣють ся зъ подôбнои просвѣты не тôлько вѣруючй въ Бога, але навѣть не вѣруючй.

Стоартборнъ.

Тамъ ще до нынѣ не можуть погодити ся за церковь и Богъ ще знае, коли погодять ся. По тôй кольоніи ходить якійсь штундистъ и навертае людей на ту вѣру. Его удержуе баптиска місія.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: MR. JOHN PARYLAK, 1337 AVE. A., NEW YORK CITY, а заразомъ увѣдомьти о тôмъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 102 MORRIS STR., JERSEY CITY, N. J.**

Комітетъ.

До теперь належать слѣдуючй братства до тов. „Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ“:

Бр. св. Петра и Пав. въ Джерзи Сити, Н. Д.
„ „ Ольги „ „
„ „ Володимира „ Ансонія, Конн.
„ „ Пет. и Павла „ „
„ „ Ольги „ Бруклинъ, Н. Й.
„ „ Михаила „ „
„ им. И. Наумовича „ Ню Йорку
„ „ Ольги „ „
„ „ И. Крестит. „ Буфальо, Н. Й.
„ „ И. Крестит. „ Trauger-Calu't, Pa.
„ Благ. Пр. Богор. „ Belle Vernon, Pa.
„ Трохъ Святит. „ Whitny, Pa.
„ „ Димитрія „ Мт. Кармель, Па.
„ „ Ар. Михаила „ Юнкерсъ, Н. Й.
„ „ Ар. Михаила „ Шамокінъ, Па.
„ „ Кир и Мет. „ „
„ „ Ар. Михаила „ Eleanor, Pa.

Неразъ недва можна чути, що нашъ Русинъ, а до того Американецъ, »бітуе ся« зъ другимъ чи то на »пугарики«, чи то перегонами на байсикляхъ, чи другимъ якимъ »шпортомъ«; але мало чути о такихъ нашихъ Русинахъ, котрй-бъ »бітувались« и выпереджовали оденъ другого въ патріотизмѣ рускôмъ. А ну братя, Русины, перестаньмо бути лѣнивыми и оспалыми, подивѣмъ ся прим. на Нѣмцѣвъ або на такихъ Італіянцѣвъ, якъ они горнуть ся до своихъ организацій и товариствъ и то безъ взгляду на переконаня религійнй або политичнй, бо они знають, що тôлько въ едности лежить сила, богатство и будучность народу. Тому еще разъ просимо, абы и прочй нашй рускй братства не зволѣкали, але чимъ скорше приступали до нашого рôдного товариства: »Руско-Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ«,

---

грудею, навѣть головою. Я доторкавъ, я мацявъ, мовь слѣпець, що шукае дороги, я доторкавъ ся камѣня, крестôвъ, желѣзныхъ штахетôвъ, вѣнцѣвъ зô шкляныхъ та зѣвялыхъ цвѣтôвъ! Читавъ имена пальцями, пересуваючи ними по буквахъ. Що за нôчь! що за нôчь! Еи я таки не вôднайшовъ! Нѣ зôрки однои! Що то за нôчь! я боявсь, боявсь страшно въ тыхъ тѣсныхъ стежкахъ, мѣжь двома рядами могилъ! Могилы! могилы! могилы! Непрерывно могилы! На право, на лѣво, передъ мною, вокругъ мене, всюды могилы! Я усѣвъ на однôй зъ нихъ, бо годѣ вже було дальше йти, такъ колѣна уґинались пôдôмною. Я чувъ, що било ся менѣ серце! Чувъ також щось другого! Що? шумъ глухій, неозначеный! Чи въ сю непроникливу нôчь помѣшало ся менѣ въ головѣ, чи сей шумъ выходивъ зъ пôдъ таемничои землѣ, землѣ засѣянои людскими трупами? Я оглянувъ ся вокругъ себе!

Якъ довго я тамъ стоявъ? Не знаю. Обезсиленый зô страху, пяный зъ трѣвоги, готовъ кричати, готовъ навѣть умерти.

Наразъ мелькнуло менѣ передъ очима, що мармурова плита, на котрôй я сидѣвъ, порухала ся. Такъ, зовсѣмъ певно, она ворухнулась, мовь бы еи хто пôдносивъ. Однымъ скокомъ кинувъ ся я на сусѣдну могилу и звôдтамъ бачивъ, такъ бачивъ, якъ камѣнь йно що мною опущеный, обернувъ ся на право, а вмерлець вказавъ ся — нагій кôстякъ, що зô свого згорбленого хребта его зсунувъ. Я видѣвъ, видѣвъ дуже добре, хочь нôчь була глуха. На хрестѣ можъ було вычитати: »Ту спочивае Якôвъ Оліванъ, умеръ въ 51 роцѣ житя. Любивъ родину, примѣрный и честный, заснувъ въ Бозѣ«.

Вмерлець й собѣ читавъ стрѣчки надъ своею могилою. Опôсля пôднявъ зъ дороги камѣнець, малый, кôнчатый камѣнець и почавъ старанно сй слова выпкробувати. Ставъ ихъ нищити поволи, оглядаючи пустыми очима те мѣсце, де они доперва що були вырытй; а кôнцемъ кости, що становила его суть, писавъ огнистй буквы, подôбнй до ліній, зробленыхъ потягненемъ сѣрника по мурѣ: »Ту спочивае Якôвъ Оліванъ, умеръ въ 51 роцѣ житя. Вôнъ прискоривъ своею жорстокостю смерть батька, щобы стати его наслѣдникомъ, мучивъ жену, катувавъ дѣти, ошуковавъ сусѣдôвъ, кравъ, коли лишь мôгъ и умеръ негодяемъ«.

Скôнчивши писати, нерухомый вмерлець оглядавъ свою роботу. Я обернувъ ся та запримѣтивъ, що всѣ могилы вôдчиненй и всѣ трупы зъ нихъ повыходили, та змазували на нагробнику брехнѣ пописанй родиною, щобъ привернути правду.

И я побачивъ, що всѣ они каты, та вороги своихъ ближнѣхъ, люде безъ чести, притворники, брехуны, ошуканцѣ, клеветники, завистники, що тй добрй батьки, вѣрнй супруги, прелюбеськй сыны, сѣ молодй, непорочнй дѣвицѣ, сѣ чеснй гандлярѣ, сѣ мужѣ та бездоганнй жѣнки, що всѣ они крали, ошуковали, поповнювали всякй соромливй та гидкй вчинки.

Всѣ писали въ тôмъ самôмъ часѣ, при входѣ ихъ вѣчного дому, безпощадну, страшну, святу правду, котрои нѣхто на земли не знае, або удае, що не знае.

Я думавъ, що й она повинна еи надъ своею могилою выписати. Безъ трѣвоги бѣжу помѣжь на пôвъ вôдчиненй могилы, помѣжь трупы, та кôстяки, я прямувавъ до неи певный, що еи такожь знайду.

Я пôзнавъ еи зъ далека, хочь не бачивъ ослоненого смушкомъ лиця.

На мармуровôмъ хрестѣ, де доперва що читавъ я: »Она любила, була люблена й вмерла«. Я запримѣтивъ: »Одного дня выйшла, щобы ошукати свого коханка, перестудила ся и умерла«.

Слѣдуючого дня пôднесли мене лежачого безъ памяти побôчь однои могилы.

Грѣшникъ.

БАЙКА.

Въ далекôй сторонѣ, въ якôй, про те не знаю,
Мабуть въ Нѣмеччинѣ, а може и въ Китаю,
Хтось разъ оженивсь на трьохъ жѣнкахъ.
Загомонѣвъ народъ, почувши грѣхъ великій,
Жѣнки голосять такъ, що страхъ:
»Глянь, що се коять чоловѣки!
Якъ имъ по три насъ можна брать,
Такъ най дозволять намъ держать ихъ хочь по пять!«
Гвалтують, сказано, навсправжки цокотухи.
Отъ ся вѣсточка и до царя дойшла,
А царъ бувъ мабуть не макуха,
Розлютувавъ ся вôнъ и злôсть его взяла.
»О! почекайте лишь, не буде въ васъ охоты
За живота чортамъ служить!«
Царь грôзно загукавъ и люльку ставъ палить
И въ люльку пхавъ огонь, и люлька гасла въ ротѣ,
А далѣ схаменувсь, за радою пôславъ.
Якъ слѣдуе въ празничному нарядѣ.
Предъ очи царскй совѣтъ вельможный ставъ.
Царь двѣчи кашлянувъ, рукою вусъ розгладивъ
И рѣчь таку премудрую сказавъ:
»Пребеззаконія на свѣтѣ завели ся,
А гôрше, що въ моѣй земли!
Менѣ до усгъ сьогоднѣ донесли:
Одинъ паливода (и царь перехрестивъ ся)
На трьохъ жѣнкахъ женивъ ся.
Щобъ царству цѣлому за него не терпѣть
Бѣды вôдъ праведного неба,
Его вамъ осудити треба
И смерть страшну ему зробить.
Най царству усьому въ науку
Вôнъ вытерпить такую муку,
Щобъ зъ ляку бôльшь нѣхто въ такій не вскочивъ грѣхъ!
Крый Боже, щобъ надъ нимъ хто зъ васъ змилосердивъ ся!
Щобъ луснувъ я, щобъ я до вечера сказивъ ся,
Коли не поведу на шибеницю всѣхъ!«
Якъ рѣчь таку суддя дослухавъ,
Низсенько поклонивсь, потилицю почухавъ,
И ну зъ пôдсудками про дѣло мѣркувать.
Надъ нимъ морочились трохи не тыждень цѣлый,
И тôлько що пили, а мало, кажуть, ѣли,
И такъ мѣжь себе присудили,
Щобъ грѣшнику тому всѣхъ трьохъ жѣнокъ вôддать.
Народъ смѣявсь и тѣ були въ турботахъ,
Що раду перевѣша царь,
Ажь завтра дивлють ся, ажь та погана тварь,
Той грѣшникъ самъ себе повѣсивъ на воротяхъ.

Евгенъ Гребѣнка.

бо разъ на рокъ жертвовати 50 цнт., то чей для нѣкого не може бути тягаромъ. Хто хоче приступити зъ поза братства, то нехай воджалуе 1 доляра и чимъ скорше вышле до комітету, бо тою жертвою незадовго отре ся неодну слезу бѣднымъ нашимъ еміґрантамъ. Всѣмъ тымъ нашимъ братямъ, котрі въ своихъ письмахъ заохочують насъ до дальшои вытреваλости въ начатомъ св. дѣлѣ пароднόмъ, водповѣдаемо, що нашь комітетъ и дальше буде щиро трудити ся безъ взгляду на рожні трудности и оспалость многихъ нашихъ Русиновъ, въ той надѣѣ, що загалъ Русиновъ американьскихъ зрозумѣе вже разъ потребу руского аґента и Дому Еміґраційного и подопре всѣ наші щирі змаганя.

Джерзи Сити 25. марта 1900.

За комітетъ товар. »Р. Н. Д. К. въ Америцѣ«:

О. П. Подгорецкій, председатель. **К. Кирчовъ**, секретарь.

Ліцитація хлопскихъ грунтовъ въ Галичинѣ.

Краевый Выдѣлъ у Львовѣ (статистичный воддѣлъ) выраховавъ, що кождого року ліцитують за довги въ цѣломъ краю (въ Галичанѣ) менше-больше два тысячѣ шѣсть сотъ хлопскихъ грунтовъ (господарствъ), значить, кождово року менше больше два тысячѣ шѣсть сотъ господаровъ тратить свой грунтъ, свою хату и иде зъ родинами на заробки або — на жебры. Зъ тыхъ два тысячѣ шѣсть сотъ хлопскихъ господарствъ, що иде що року »на бубонъ« за довги, половина, то значить тысячу триста выставляе ся на ліцитацію за такі малі довги, що не доходять одной сотки!

Продавъ свое серце.

Въ авдиторіи медичного выдѣлу въ Бофало якійсь Полякъ Иосифъ Милковскій поддавъ ся оглядинамъ лѣкаровъ, котрі прикладаючи ухо до его серця, чули якусь музыку мовь бы хто гравъ на якомъ инструментѣ. Милковскій бувъ студентомъ на однομъ зъ россійскихъ універзитетовъ, а за участь въ революційномъ товариствѣ сказали его на поселене въ Сибири. Коли вонъ пробувавъ разъ утѣкати, стрѣлено до него. Гадали, що не жіе и лишили середъ поля. Тымчасомъ Милковскій подужавъ и зъ великою бѣдою утѣкъ за границю. Універзитетъ Гопкінса въ Балтиморе купивъ его серце, котре перейде на власность універзитету по смерти Милковского. За те побирати вонъ буде водъ універзитету по 95 доляровъ мѣсячно, а вдова по его смерти мае достати 5 тысячь доляровъ.

Що се е банкъ?

Коли хочете дознати ся, що се таке банкъ, то познакомѣть ся зъ банкиромъ та запріязнѣть ся зъ нимъ такъ, абы вонъ не бравъ водъ васъ комісового. А тогды возьмѣть 100 рублѣвъ и розмѣняйте ихъ въ его канторѣ на франки, франки на штерлѣнґи, штерлѣнґи на ґульдены, ґульдены на марки, марки на доляры, доляры на лѣри, лѣри на короны, короны на пешѣ, пешѣ на денары, денары на пястры, пястры на драхмы, а драхмы на копійки — те хотѣвъ сказати на рублѣ. Одержите лише 2 руб. 75 коп., хотяй вашь пріятель по знакомости не взявъ водъ васъ комісового. Отсе е банкъ — выясняе одна зъ россійскихъ газетъ.

Зъ боевища.

Англія хоче заляти своими войсками обѣ трансвальскі републики, бо на одного бурійского жовнѣра припадае майже 10 англійскихъ. Англійцѣ заняли безъ опору Блюмфонтейнъ, столицю вольного стану Оранія, а декотрі воддѣлы бурійского войска складають оруже. Президентъ Стайнъ казавъ оголосити проклямацію, въ котрой взывае своихъ не складати оружя, бо кождого, хто се зробить, буде ся уважати за зрадника свого краю, а за таке жде его кара смерти. Въ Льондонѣ не дуже тѣшать ся тымъ, що декотрі Буры складають оруже, бо якъ доходять вѣсти зъ полудневои Африки, складають они якесь старе оруже, а нове заховали певно собѣ, щобъ въ догодный часъ покрыстуватись нимъ противъ Англійцѣвъ. И се мабуть правда, бо на покликъ президента Стайна, спѣшить богато Буровъ въ ряды своеи арміи.

Головный командантъ англійского войска Робертсъ громадить войско и зъ 70 тысячною арміею мае йти на Преторію, столицю Трансвалю, котрои президентомъ есть Кріґеръ. Буры боронити ся будуть до послѣдної каплѣ крови, бо всѣ европейскі державы водказались посередничити въ заключеню скорого мира въ користь бурскихъ републикъ. Буры хотѣли доконче зневолити Англійцѣвъ заперестати войну пострахомъ, що высадять въ воздухъ динамитомъ копальнѣ діяментовъ въ Иоганнесбургъ, але англійске правительство водповѣло, що за подобный крокъ водповѣсть президентъ Кріґеръ. Ті копальнѣ мають вартость 150 міліоновъ доляровъ. Буры держать въ облозѣ мѣсто Мафекінґъ, а заходы Англійцѣвъ увольнити те мѣсто стрѣчались поки що зъ сильнымъ опоромъ Буровъ. Невдовзѣ вывяжесь рѣшаюча борба мѣжь бурійскими та англійскими войсками, що заважить о судьбѣ Буровъ.

Величезне мѣсто.

Недавно оголошена англійска статистика подае, що Льондонъ, после найновѣйшого спису людности, мае 6,500.000 душь населеня. Число мешканцѣвъ сего мѣста побольшае ся рочно о 30.000 душь; що три минуты родить ся, а що пять минутъ умирае одна особа. Довгота улиць Льондону выносить 13.000 кільометровъ. 31 проц. населеня не мае сталого и запевненого бутя. Въ поліціи е занотованыхъ 220.000 добре звѣстныхъ проступниковъ. Мешканцѣ сего мѣста зъѣдають рочно: 400.000 воловъ, 1,500.000 барановъ, 8 міліоновъ всякого рода птиць, 400 міл. фунтовъ рыбъ, 500 міл. остригъ и выпивають 1000 міл. шклянокъ пива.

Пуджане дѣтей.

Пуджане дѣтей страхами спроваджуе некорыстні наслѣдки, бо выроджуе у нихъ бракъ рѣшучости и енергіи. Проте треба выстерѣгатись всего, що могло бы призвычаювати дитину до непотрѣбного страху, не розказувати нѣколи дѣтямъ про страхи, про опришковъ, призвычаювати ходити самымъ до темнои комнаты, до спаня безъ свѣтла и т. д. Також не треба збриджовати имъ жабъ, мышей и хробаковъ, а старати ся вчасно выкоренити зъ нихъ всѣлякі повѣря и забобоны.

Читане.

Если дитина мае мати якійсь хосенъ зъ читаня, то попередъ усего мусить розумѣти змѣстъ книжки. Мусить умѣти все перечитане оповѣсти, що зовсѣмъ природно, станесь неможливымъ, если читае скоро и поспѣшно. Тому то учитель повиненъ бесѣдувати зъ дитиною про змѣстъ книжки, казати собѣ декотрі важні уступы перечитати и въ той способъ привычаѣти дитину думати надъ прочитанымъ.

Книжки, що мають большу вартость моральну и выховавчу, повинні дѣти читати колька разовъ, а не водповѣдныхъ для нихъ не повинні навѣть брати до рукъ.

То-жь учитель чи родичѣ повинни напередъ книжку самі переглянути и ажь опосля дати ей читати дитинѣ. Охота до читаня проявляесь у дѣтей въ десятомъ або одинайцятомъ роцѣ житя. Передъ тымъ повздержуе ихъ водъ читаня бракъ плавности въ читаню, але коли ей наберуть ся, тогдѣ читали бы днемъ и ночю. Однакъ се дуже не здорово. Безнастанне сидженe, напружене уваги, подрочене уявы, похилена голова — все се водбивае ся шкодливо на здоровлю. Наслѣдкомъ надмѣру читаня повстае такожь певного рода лѣнивство въ мысленю.

Дитина чуе увою автора и не думае, бо инші думають за нею. Звычайно бувае такъ, що дѣти, котрі читають за богато, не можуть собѣ нѣчо спамятати, а коли згортають книжку, забувають и те, що йно передъ хвилею читали. Розумѣе ся, що сеся перестoрoгa не водносить ся до рускихъ дѣтей, бо наврядъ, чи найдесь така руска дитина, котра бъ бажала такъ богато читати. А помимо тои перестороги здалось бы, щобъ рускі дѣти читали больше якъ досв.

Продажь бороды.

Дувидъ Цицелесъ есть посередникомъ до розличного рода интересовъ, носить ся порядно, халатъ у него по самі пяты, а рудава въ него борода предовга, на котру гордый немало. Лучилось разъ, що зайшовъ вонъ до одного панка, котрый саме гостивъ своихъ товаришѣвъ. Розумѣесь, всѣ гостѣ були въ веселомъ настрою.

— Ахъ, що за гарна борода! — сказавъ оденъ зъ присутныхъ.

— Колько она може важити? — завважавъ другій.

— Таку бороду бажавъ бы и я мати — додавъ третый.

Слово по словѣ, досыть, що сторговано бороду и оденъ зъ гостей мавъ заплатити по 20 дол. за фунтъ.

Жидокъ гадавъ, що его густа борода буде важити богато, згодивъ ся на продажь, а на кождый случай просивъ, щобъ купуючій зложивъ 100 дол. на руки другого. Фризіеръ обтявъ жидови бороду при самой шкурѣ, опосля принесено водъ сусѣда вагу и... чи вага сказала ся? Борода не важить нѣчо. Дувидъ здурѣвъ, гостѣ заливають ся смѣхомъ — всѣ удали ся до аптики, щобъ поважити бороду на делікатной, аптикарской вазѣ. Показало ся, що борода важила только на 40 центовъ. Купуючій выплативъ належитость жидови, а зъ бороды зробивъ щоточку до чищеня капелюха.

Горожане Сполуч. Державъ мусять мыти ся.

Повѣтовый клеркъ L. Crumb въ White Plans, N. Y. выдавъ въ томъ мѣсяцю горожаньскі паперы Полякамъ, Словакамъ, Италіянамъ и Шведамъ, що старали ся достати роботу при будовѣ тунелю Rapid Transit. Коли будучі, американьскі горожане прійшли до суду по »паперы« судя Lent завважавъ, що руки и лице декотрыхъ брудні, а навѣть чорні. Судя выголосивъ до присутныхъ довшу промову, въ котрой сказавъ, що горожане Сполученыхъ Державъ повинні ходити чисто, що вода не стоить нѣчого, а мыло дуже тане, а »паперы« выдасть имъ ажь тогдѣ, коли вымыють порядно лице и руки. Поляки, Словаки и Италіяне пошли до своихъ хатъ, повмывались належито, почѣмъ вернули до суду, де одержали горожаньскі паперы, а тогдѣ ще разъ повчивъ ихъ судя, щобъ мыли ся бодай разъ на день.

Папѣръ а война.

Що война, той кровожадный потворъ, проковтує не только людей, порохъ и грошѣ, але кидае ся такожь на такій невинный продуктъ якимъ есть папѣръ — переконуемо ся зъ однои льондоньскои газеты, въ котрой пишуть, що зъ причины войны богато людей читае газеты, а черезъ те подорожѣвъ папѣръ, бо его не можь настарчити. Часописи спотребовують теперь паперу до 100 процентъ больше якъ передъ войною. Велика льондонска фірма паперова заявила, що не може настарчити паперу помимо того, що закупила его богато водъ поменшихъ фірмъ, а кромъ того довозить безнастанно сырый матеріялъ до своихъ варштатовъ. Такі вѣсти доходять зъ Англіи, а бракъ той тымъ больший, що транспортъ готового паперу зъ Америки здержано зъ тои самои причины, задля якои бракло его въ Англіи.

Жертва матери.

Въ Индіяхъ е розповсюдненый пересудъ, що прокаженй, котрі дають ся живыми закопати въ землѣ, охоронять иншихъ водъ проказы. Подобный случай лучивъ ся недавно въ окрузѣ Руркі. Жена огородника попала въ ту страшну недугу, и щобы на будуче спасти водъ неи свои дѣти, приготовила ся умерти. Въ выкопаномъ глубокомъ ровѣ погребавъ ей мужь и чотырохъ сусѣдовъ, які прибули на сѣ сумні похороны. Перевернeный збанокъ, якій ставлять после тамошного звычаю на гробѣ, бувъ одинокимъ знакомъ, де спочила матѣръ зъ любови до своихъ дѣтей. На се мѣсце прибувають навѣть зъ далекихъ околиць женщины, щобы звеличати память саможертвы, а гробъ застеленый е все свѣжими цвѣтами. Инакше задивляють ся власти на сю подѣю. Мужа прокаженои и сусѣдовъ, що ему помагали при похоронахъ, увязнено на загальне здивоване околичныхъ мешканцѣвъ. Они переконані, що ті люде заслужили радше на нагороду, якъ на вязницю.

Шлюбъ арх. Стефаніи.

Дня 22. марта водбуло ся вѣнчане Стефаніи, вдовы по небожчику цѣсаревичу Рудольфѣ, зъ мадярскимъ графомъ Льонайомъ въ Мірамаре недалеко Тріесту. Графъ числить 37 лѣтъ а Стефанія 36.

— **Въ домѣ** ч. Гр. Петригалы въ Трой, Н. Й. зобравъ на крестинахъ п. Нетро Ронччовскій $6.00 на фондъ школьный рускои молодежи въ Америцѣ.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

†

Анна Барна, л. 25, зъ Лѣщинъ, повѣту горлицкого въ Галичинѣ, жена Трифона, члена »Р. Н. С.«, ч. книги гол. 606 въ Шамокінъ, Па. упокоила ся дня 14. марта с. р. на запалене легкихъ.

Вѣчная ей память!

СМѢШНЕ.

ЗЪ ОПОВѢДАНЬ СТРѢЛЬЦЯ.

Иду я собѣ разъ, кажу вамъ, лѣсомъ коло Иванового дуба, дивлю ся — стоить серна и мохъ скубае. Приложивъ-емъ фузію до ока, пальнувъ — серна стоить. Я другій разъ — анѣ задрожить. Одурѣла глупа коза, чи що? мыслю собѣ. Наладовавъ-емъ третій разъ — бухъ! — нѣчо. Знову бухъ! и знову нѣчо. Кажу вамъ, выстрѣлявъ-емъ пятнайцять набоѣвъ, а тога дурна анѣ рушила ся. А чи знаете, прошу васъ, чому? Ото попросту: глуха була бестія, якъ пень!

ЧЕМНЫЙ ЧОЛОВѢКЪ.

— Чимъ могу вамъ служити? Прошу, берѣть крѣсло и сѣдайте.

— Перепрашаю, я есьмъ змушеный всѣ ваші забрати — я секвестраторъ.

МѢЖЬ ПЯНИЦЯМИ.

— Ты! Знаешь ты, що я тогдѣ дуже думаю якъ выпю...

— А я думаю заки ще выпю.

— О чомъ-же ты думаешь?

— О томъ: де бы то выпити.

(2)

Руско-английскій провôдникъ.

—ЗЛАДИВЪ—

Стефанъ Макарь.

(Дальше.)

6. Назвы стейтôвъ и територій, що складають ся на Сполуч. Державы, а ихъ скороченя.

Ту подаємо назвы всѣхъ стейтôвъ и територій Сполученыхъ Державъ по английски якъ они пишуть ся; въ другôй рубрицѣ подамо ихъ скороченя, котрыхъ звычайно уживає ся, чи то при адресованю листôвъ чи, де-инде, а въ третôй рубрицѣ подане буде рускими буквами, якъ тѣ стейты выговорюють ся:

Назвы стейтôвъ.	Въ скороченю.	Выговôръ.
Alabama	Ala.	Елебаме
Alaska	Alaska	Аласке
Arizona	Ariz.	Арізоне
Arkansas	Ark.	Арканс
California	Cal.	Каліфорніє
Colorado	Colo.	Кольорейдо
Connecticut	Conn.	Канетікат
Dakota	Dak.	Дакота
Delaware	Del.	Делавер
District of Columbia	D. C.	Дістрікт ав Колюмбіє
Florida	Fla.	Фларіда
Georgia	Ga.	Джорджіа
Idaho	Idaho	Айдаго
Illinois	Ill.	Иллинойс
Indiana	Ind.	Индиене
Indian Terrytory	Ind. T.	Индйен теритари
Iowa	Ia.	Айова
Kansas	Kans.	Канзес
Kentucky	Ky.	Кентоки
Louisiana	La.	Лузіана
Maine	Me.	Мейн
Maryland	Md.	Мерилепд
Massachusets	Mass.	Массечусетс
Michigan	Mich.	Мічіґан
Minnesota	Minn.	Мінесоте
Mississippi	Miss.	Місісіпі
Missouri	Mo.	Міссурі
Montana	Mont.	Монтене
Nebraska	Nebr.	Небраске
New Mexico	N. M.	Ню Мексіко
Nevada	Nev.	Новаде
New Hampshire	N. H.	Ню Гемпшир
New Jersey	N. J.	Ню Джерзи
New York	N. Y.	Ню Йорк
North Carolina	N. C.	Норт Керолайне
Ohio	O.	Огайо
Oklahoma	Okla.	Оклагома
Oregon	Oreg.	Оріґон
Pennsylvania	Pa.	Пенсильвеніє
Rhode Island	R. I.	Род Айленд
South Carolina	S. C.	Савт Керолайне
Tennesse	Tenn.	Теннеси
Texas	Tex.	Тексас
Utah	Utah	Юта
Vermont	Vt.	Вермонт
Virginia	Va.	Верджініє
Washington	Wash.	Вешінґтон
West Virginia	W. Va.	Вест Верджініє
Wisconsin	Wis.	Вискансин
Wyoming.	Wyo.	Вайомінґ.

Примѣромъ адресуємо листъ до мѣста Shamokin, то при тôмъ мусимо зазначити въ якôмъ стейтѣ. Shamokin єсть въ Пенсильвеніи, отже-жь въ скороченю додаємо Pa. Пр. Mr. N. N. Shamokin, Pa.

7. Хрестнї мужескї имена:

По руски.	По английски.	Якъ выговорюєсь.
Адамъ	Adam	Едем
Альбертъ	Albert	Албрт
Андрей	Andrew	Ендру
Антôнъ	Anthony	Ентони
Августъ	Augustus	Оґастус
Веняминъ	Benjamin	Бенджемин
Данило	Daniel	Дениел
Давидъ	David	Дейвид
Дмитро	Demetrius	Димитріюс
Францъ	Francis	Френсис
Гаврïилъ	Gabriel	Ґейбріел
Григорій	Gregory	Ґреґори
Генрикъ	Henry	Генри
Гнатъ	Ignatius	Іґнейшиус
Изаакъ	Isaac	Айзек
Яковъ	Jacob, James	Джейкоб, Джеймс
Иванъ	John	Джан
Йосифъ	Joseph	Джозеф
Юрій	George	Джордж
Кароль	Charles	Чарлз
Людвикъ	Lewis, Louis	Луйс
Матѣй	Matthew	Метйу
Михайло	Michael	Майкл
Микола	Nicholas	Николес
Мойсей	Moses	Мозез
Павло	Paul	Пол
Петро	Peter	Пітр
Самуилъ	Samuel	Семюел
Симеонъ	Simon	Саймон
Стефанъ	Stephen	Стивн
Товія	Tobias	Тобайєс
Тома	Thomas	Томес
Віліямъ.	William.	Вілієм.

8. Жѣночї имена:

Агнѣшка	Agnes	Еґниз
Амалія	Amelia	Еміліє
Анна	Anna, Anne	Ане, Ени
Антонія	Antonia	Ентоние
Варвара	Barbara	Барбере
Христина	Christina	Кристине
Елисавета	Elizabeth	Елизебет
Емилія	Emily	Емили
Ева	Eva, Eve	Іве, Ів
Франка	Frances	Френсез
Олена	Helen, Helena	Гелен, Геліне
Ида	Ida	Айде
Іоанна	Joanna	Джоене
Йосифина	Josephine	Джозефин
Юлія	Julia, Julie	Джулиа, Джулі
Каролина	Caroline	Керолайн
Катарина	Catharina	Кетерайне
Луиза	Louise	Луйз
Магдалина	Magdalene	Меґделин
Марта	Martha	Марте
Павлина	Paulina	Полайне
Рузя	Rosa	Розе
Тереса	Theresa	Терізе
Викторія	Victoria	Викторие
Зуска	Susanna, Susen	Сусене, Сузен
Вилгельмина.	Wilhelmina.	Вилгелмине.

(Дальше буде.)

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.